

Ευτύχης Μπιτσάκης

Οι ελευθερωτές και το τέλος της ιστορίας

Πέρασαν περίπου 15 χρόνια από την κατάρρευση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου. Οι ιδεολόγοι υπόσχονταν τότε στους λαούς την αιώνια καπιταλιστική ειρήνη, μετά το τέλος της εποχής της «ισορροπίας του τρόμου». Δεν πέρασε πολύς καιρός για να αποδειχτεί ότι η Νέα Τάξη εγκαινιάζει μία νέα εποχή ιμπεριαλιστικών πολέμων. Ο προφήτης Φουκουγιάμα είχε διαψευστεί. Ωστόσο νέος προφήτης, ο πολύς Χάντινγκτον, ήλθε να καλύψει το κενό: η αιτία των νέων πολέμων ήταν η «σύγκρουση των πολιτισμών». Λοιπόν:

Ο καπιταλισμός γεννάει πολέμους και τρέφεται από τους πολέμους. Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, παρά τις «Διακηρύξεις», τον ΟΗΕ κ.λπ., ο διεθνής ιμπεριαλισμός με επικεφαλής τις ΗΠΑ εξαπέλυσε σειρά πολέμων (Κορέα, Βιετνάμ κ.λπ.), προκάλεσε συγκρούσεις, εμφύλιους πολέμους, οργάνωσε ή στήριξε δικτατορίες. Η μεταπολεμική περίοδος του λεγόμενου «Ψυχρού Πολέμου» δεν ήταν διόλου «ψυχρή». Οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι εκείνης της περιόδου είχαν αμυντικό-επιθετικό χαρακτήρα: αμυντικό, απέναντι στην ανάπτυξη του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων. Ταυτόχρονα επιθετικό, για την κατάκτηση ζωνών επιρροής και την εκμετάλλευση κυρίως του Τρίτου Κόσμου. Ο χαρακτήρας των σημερι-

νών πολέμων, ιμπεριαλιστικός πάντοτε, έχει μεταβληθεί. Χωρίς αντίπαλο, οι ιμπεριαλιστές, με κύρια επιθετική δύναμη τη στρατιωτική μηχανή των ΗΠΑ, έχουν εξαπολύσει σειρά πολέμων με στόχο την παγκόσμια ηγεμονία. Επικεφαλής οι ΗΠΑ, με θλιβερό ουραγό την ΕΕ.

Πρώτα, η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας (Κροατία, Βοσνία, Κόσοβο) με στόχο την ολοκληρωτική ένταξη της στον διεθνή κεφαλαιοκρατικό καταμερισμό εργασίας. «Ανθρωπιστικοί πόλεμοι», χάριν του Κοσόβου. «Απελευθερωτικοί», χάριν του Κουβέιτ. Και μετά οι πόλεμοι «εναντίον της Τρομοκρατίας». Οι νέοι πόλεμοι δεν αποβλέπουν στην κατάκτηση χωρών κατά τον παραδοσιακό τρόπο. Αποβλέπουν στην ανατροπή καθεστώτων, στη δημιουργία προτεκτοράτων (π.χ. Κόσοβο) στην επιβολή δουλικών κυβερνήσεων (Ιράκ, Αφγανιστάν). Οι νέοι ηγεμονικοί πόλεμοι υπηρετούν πρωτίστως τη στρατηγική των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία. Και φυσικά η πολιτική και στρατιωτική ηγεμονία υπηρετεί υλικά-οικονομικά συμφέροντα.

Συγκεκριμένα: Ο πρώτος πόλεμος εναντίον του Ιράκ δεν έγινε βέβαια για την απελευθέρωση του Κουβέιτ. Και ο δεύτερος δεν έγινε για τα ανύπαρκτα πυρηνικά του Σαντάμ. Σήμερα και οι τυφλοί έχουν αντιληφθεί τον χαρακτήρα αυτών των πολέμων: Κατοχή

και εκμετάλλευση των μεγαλύτερων ενεργειακών αποθεμάτων του πλανήτη και πορεία προς τον έλεγχο της στρατηγικής περιοχής που αρχίζει από τη Μέση Ανατολή και προχωρεί προς τις Νότιες Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και προς τα σύνορα της Κίνας. Έλεγχος λοιπόν του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, έλεγχος των δρόμων του πετρελαίου, διείσδυση προς τα σύνορα των δύο μεγάλων μελλοντικών αντιπάλων: της καπιταλιστικής Ρωσίας και της Κίνας του αναδυόμενου άγριου καπιταλισμού.

Η κυρία Κοντολίτζα Ράις, δηλαδή το αμερικανικό βιομηχανικό-στρατιωτικό πλέγμα, επιδιώκει να δημιουργήσει μία «Νέα Μέση Ανατολή». Ποία Μέση Ανατολή; Ο λαός του Κουβέιτ στενάζει πάντα υπό την εξουσία της φεουδαρχικοκαπιταλιστικής τάξης των φεουδαρχών και των πετρελαιάδων. Στο Ιράκ διεξάγεται μια συστηματική γενοκτονία του άμαχου πληθυσμού (παλαιότερα υπολόγιζαν σε μισό εκατομμύριο μόνο τα παιδιά που είχαν πεθάνει από ασθένειες και πείνα), και η κυβέρνηση των κουϊσίλγκ και οι αμερικανοί, εκμεταλλεζόμενοι φυλετικές και θρησκευτικές διαφορές, υποδαυλίζουν έναν εν τη γενέσει εμφύλιο πόλεμο. Αλλά οι εισβολείς απέτυχαν στο Ιράκ. Η ένοπλη αντίσταση δεν έχει καμφθεί και η πλειοψηφία του πληθυσμού εγκρίνει τις επιθέσεις εναντίον των Αμερικανών. Δεν είναι όμως μόνο το σφαγείο από την πλευρά του στρατού κατοχής και τα θύματα από την πλευρά της Αντίστασης. Η αμερικανική κατοχή οξύνει τις υπαρκτές αντιθέσεις Σιτών-Σουνιτών και προκάλεσε νέα στροφή στην πάλη των Κούρδων για ανεξαρτησία. Το PKK από το 1978 είχε επιλέξει την ένοπλη πάλη για τη δημιουργία κουρδικού κράτους. Τώρα οι αμερικανόφιλοι ηγέτες του Βόρειου Ιράκ στήριξαν την αμερικανική εισβολή. Νέες λοιπόν αντιθέσεις στο εσωτερικό του κινήματος

των Κούρδων και νέες αντιθέσεις με το τουρκικό κράτος.

Έτσι, αντί για ειρήνη, πόλεμος. Αντί για ελευθερία, κατοχή. Αντί για σταθερότητα, αποσταθεροποίηση ολόκληρης της Μέσης Ανατολής, μέχρι και το μακρινό Αφγανιστάν. Πράγματι, η CIA είχε οργανώσει τους Ταλιμπάν εναντίον του «σοσιαλιστικού» καθεστώτος και των Σοβιετικών. Το προοδευτικό καθεστώς ανατράπηκε και επιβλήθηκε το μεσαιωνικό καθεστώς των Ταλιμπάν. Όμως το δημιούργημα στράφηκε εναντίον του δημιουργού. Και τώρα οι ΗΠΑ, η ΕΕ και το NATO δεν είναι εγκλωβισμένοι μόνο στο «νέο Βιετνάμ» του Ιράκ. Στο Αφγανιστάν κυριαρχεί το χάος του εμφύλιου πολέμου και του πολέμου εναντίον των στρατών κατοχής. Βομβαρδιστικά, τανκς, όπλα νέας τεχνολογίας, δεν μπορούν να κάμψουν την αντίσταση των Ταλιμπάν. Οι ΗΠΑ ζητούν βοήθεια από την Ευρώπη, αλλά κανένα κράτος δεν δέχτηκε (μέχρι τώρα) να στείλει πρόσθετη στρατιωτική δύναμη. Όπως γράφει ο Π. Παπακωνσταντίνου, «στο Αφγανιστάν κρίνεται όχι μόνο το μέλλον των Ταλιμπάν, αλλά και το μέλλον του NATO». (Πριν, 17 Σεπτεμβρίου).

Σφαγείο το Ιράκ, σφαγείο και ναρκοπέδιο το Αφγανιστάν. Διπλή αποτυχία των νέων κατακτητών, οι οποίοι, παρά ταύτα, επιμένουν στα κοσμοκρατορικά τους σχέδια. Ειδικότερα, στη δημιουργία της «Νέας Μέσης Ανατολής». Έτσι, με πρόσχημα την απελευθέρωση των δύο αιχμαλώτων, το Ισραήλ, με την έγκριση (αν όχι την παρότρυνση) των ΗΠΑ, εξάπλωσε τον νέο πόλεμο εναντίον του Λιβάνου. Το 1982, η εισβολή των Ισραηλινών στον Λίβανο είχε ως συνέπεια την εξόντωση δεκάδων χιλιάδων αμάχων, τη σφαγή των Παλαιστινίων στη Σάμπρα και τη Σατίλα και 18 χρόνια κατοχής του Νότιου Λιβάνου. Και τώρα νέα επιδρομή της τρομε-

ρής πολεμικής μηχανής των Σιωνιστών, που ήλπιζαν ότι σε μια εβδομάδα θα είχαν εξοντώσει τη Χεζμπολάχ. Αλλά, όπως σημειώνει ο Ταρίκ Αλί, το Ισραήλ ηττήθηκε στον έκτο αραβο-ισραηλινό πόλεμο. Οι επιδρομείς έφτασαν να έχουν περισσότερους νεκρούς στρατιώτες από τη Χεζμπολάχ (Πριν. 17 Σεπτεμβρίου). Η Χεζμπολάχ, τονίζει ο Σ. Μιχαήλ, πέτυχε εκεί όπου όλοι οι αραβικοί στρατοί στο παρελθόν απέτυχαν. Η Χεζμπολάχ απέδειξε ότι το ακαταμάχητο Ισραήλ είναι μύθος (*Νέα Προοπτική*, 2 Σεπτεμβρίου). Οι σιωνιστές βομβάρδισαν ολόκληρο τον Λίβανο. Και τώρα, μετά την ήττα τους, αναζητούν κάποιο δούρειο ίππο. Αλλά για να υπάρξει ειρήνη σε αυτή την περιοχή απαιτείται: Να αποχωρήσουν οι Ισραηλινοί από τον Λίβανο. Να απελευθερωθούν οι λιβανέζοι και παλαιστίνιοι κρατούμενοι. Να αποχωρήσουν οι Ισραηλινοί από τα παλαιστινιακά, συριακά και λιβανικά εδάφη. Τέλος, να υπάρξει βιώσιμο, ανεξάρτητο παλαιστινιακό κράτος. (Η μόνη, διεθνιστικά ορθή, λύση θα ήταν η δημιουργία ενιαίου παλαιστινιακού κράτους, όπου θα συμβίωναν ειρηνικά Άραβες και Εβραίοι. Αλλά η σημερινή πραγματικότητα δεν επιτρέπει κάποια αισιοδοξία προς αυτή την κατεύθυνση).

Έτσι, Ισραήλ και ΗΠΑ εξαπέλυσαν άλλον έναν πόλεμο. Τα φεουδαρχοκαπιταλιστικά κράτη του αραβικού κόσμου αδιαφόρησαν. Το περίφημο «αραβικό» έθνος απέδειξε για άλλη μια φορά την ανυπαρξία του. Οι αραβικές κυβερνήσεις εξάλλου σιωπούν για τη σφαγή των Παλαιστινίων. Και Ισραήλ και ΗΠΑ έχουν ως στόχο τώρα τον αφοπλισμό και την εξουδετέρωση της Χεζμπολάχ. Η αποστολή «ειρηνευτικής δύναμης» του ΟΗΕ στην περιοχή θα αποτελέσει τον δούρειο ίππο για την εισβολή του ΝΑΤΟ. Ήδη το ψήφισμα 1599 του Συμβουλίου Ασφαλείας ζητεί τον αφοπλισμό της

Χεζμπολάχ, αντί για την αποχώρηση των σιωνιστών, την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας του Λιβάνου και τη λύση του Παλαιστινιακού. Η Ευρώπη, κατά τον Ανάν, αποτελεί «τη ραχοκοκαλιά» της «ειρηνευτικής» δύναμης. Για άλλη μια φορά η ΕΕ θα υπηρετήσει δουλικά τη στρατηγική των ΗΠΑ.

Η τραγωδία του Λιβάνου συνδέεται αναπόσπαστα με την τραγωδία του παλαιστινιακού λαού, που άρχισε με τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ στο έδαφος της Παλαιστίνης. Σήμερα υπάρχουν 400.000 Παλαιστίνιοι στο Λίβανο που ζουν σε 13 στρατόπεδα προσφύγων και 450.000 που ζουν στη Συρία. Προσφυγιά και συστηματική γενοκτονία του παλαιστινιακού λαού. Όπως λέει ο Αλί Φεϊζάλ: «Το τελευταίο τρίμηνο καταγράψαμε περισσότερους από 450 νεκρούς, 4.000 τραυματίες, πάνω από 1.250 κρατούμενους που προστέθηκαν στις 9.000 που βρίσκονται στις ισραηλινές φυλακές. Λόγω του οικονομικού αποκλεισμού, το 60% των οικογενειών ζει κάτω από το όριο φτώχειας και τουλάχιστον 70% είναι άνεργοι» (συνέντευξη στη Γεωργία Δάμα, *Ελευθεροτυπία*, 28 Σεπτεμβρίου).

«Απελευθερωτικοί» πόλεμοι. «Ανθρωπιστικοί βομβαρδισμοί». Και τώρα: Πόλεμοι εναντίον της τρομοκρατίας. Το πρόσχημα βρέθηκε (ή οργανώθηκε): η 11 Σεπτεμβρίου. Πόλεμος λοιπόν εναντίον αόρατου εχθρού. Πόλεμος χωρίς χρονικό ορίζοντα. Πόλεμος εναντίον όποιου η ηγεσία των ΗΠΑ θεωρεί ως απειλή. Στους πρώτους πολέμους ζητούσαν την έγχευση του ΟΗΕ. Τώρα η «υπερδύναμη» αποφασίζει κατά το δοκούν, αγνοώντας τον ΟΗΕ, το διεθνές δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρώτα ήταν η «αυτοκρατορία του Κακού». Τώρα είναι ο «Αξονας του Κακού»: Ιράκ, Ιράν, Χεζμπολάχ, Συρία, Βόρεια Κορέα, Κουίβα, αύριο ίσως η Βενεζουέλα, η Βολιβία κ.λπ.

Οι ΗΠΑ επανέφεραν σε ισχύ τη χιτλερική τακτική της συλλογικής ευθύνης. Γενικότερα, θεωρούν ότι δεν δεσμεύονται ούτε από τη Συνθήκη της Γενεύης ούτε από τους νόμους προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Συνθήκη της Γενεύης απαγορεύει κάθε μορφή βασανισμού ή κακομεταχείρισης κρατουμένων, στρατιωτών ή πολιτών. Αλλά τα βασανιστήρια είναι «νόμιμη» πρακτική, όπως και η σύλληψη, η παράνομη κράτηση και η εξαφάνιση προσώπων. «Τι αναμένει το έθνος από εμάς», διερωτάται ο Μπους: «Την ικανότητα να συλλαμβάνουμε υπόπτους, να τους κρατάμε σε απομόνωση, να τους ανακρίνουμε, να τους καταδικάζουμε». Κατά τον ιδιοφυή Πρόεδρο, «η Συνθήκη της Γενεύης παραμένει ασαφής». Συμφωνία Μπους-Ρεπουμπλικάνων δίνει το δικαίωμα στον Αμερικανό Πρόεδρο να ερμηνεύει κατά βούληση τις διεθνείς συνθήκες για τη μεταχείριση των κρατουμένων. Επιτρέπει «τις λιγότερο επιθετικές ανακριτικές τεχνικές». Απαγωγή υπόπτων, μαζική κράτηση, μυστικές φυλακές, με αποκορύφωμα το Γκουαντανάμο, είναι μερικές πτυχές της νέας, μεταμοντέρνας βαρβαρότητας. Εντέλει, η Αμερικανική Γερουσία ενέκρινε με ψήφους 65 έναντι 34, νομοσχέδιο που «νομιμοποιεί» τη χρήση βασανιστηρίων. Συγκεκριμένα: Ο ορισμός «παράνομοι μαχητές του εχθρού» επιτρέπει τη σύλληψη και την επ' αόριστον κράτηση κάθε «υπόπτου». Καταργώντας στην πράξη τη Συνθήκη της Γενεύης, το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε δίνει στον Μπους το δικαίωμα να αποφασίζει μόνος ποιες ανακριτικές μέθοδοι είναι επιτρεπτές. Το νομοσχέδιο απαγορεύει νομικές ενέργειες που στηρίζονται στις Συνθήκες της Γενεύης. Στοιχεία που ελήφθησαν με καταναγκασμό, μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστα. Οι κρατούμενοι χάνουν το δικαίωμα να προσφύγουν εναντίον της φυλάκισης

τους κ.λπ., κ.λπ. Συνολικά, η ανθρωπότητα επιστρέφει στον Μεσαίωνα σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. (Βλ. Κ. Βεργόπουλος, *Ελευθεροτυπία*, 29 Σεπτεμβρίου, Κίττυ Ξενάκη, *Ta Nea*, 25 Σεπτ., Ρούσσο Βρανάς, *Ta Nea*, 30 Σεπτεμβρίου).

Πού οδηγείται λοιπόν η ανθρωπότητα; Η κυρίαρχη δύναμη του παγκοσμιοποιούμενου καπιταλισμού θα κατορθώσει να πραγματοποιήσει το όνειρο της παγκόσμιας ηγεμονίας;

Αυτοκρατορία των ΗΠΑ; Υπήρξαν και στο παρελθόν αυτοκρατορίες: του «Μεγάλου» Αλεξάνδρου, η Ρωμαϊκή, η Κίνα, η αυτοκρατορία του Καρλομάγνου, οι εφήμερες αυτοκρατορίες του Τζένγκις Χαν και του Ταμερλάνου κ.λπ. Όλες κατέρρευσαν. Σήμερα όμως η τεχνολογία επιτρέπει τον οικονομικό, πολιτικό και στρατιωτικό έλεγχο σε παγκόσμια κλίμακα. Λοιπόν; Το όνειρο, όσο και αν φαίνεται ρεαλιστικό, στην πραγματικότητα δεν είναι. Κατ' αρχήν, οι ΗΠΑ είναι η περισσότερο χρεωμένη χώρα του κόσμου. Δαπανά τεράστια ποσά για εξοπλισμούς και για πολέμους, μειώνοντας τα κονδύλια για την παιδεία, την υγεία κ.λπ. Παρά την κατάρρευση της «αυτοκρατορίας του κακού», ο στρατιωτικός προϋπολογισμός δεν μειώθηκε στη δεκαετία του '90 – παρέμεινε στο επίπεδο των 300 δισ. δολαρίων. Και ενώ η αποβιομηχάνιση είναι ένα γεγονός και στις ΗΠΑ, αντίστροφα ανθεί και αναπτύσσεται η πολεμική βιομηχανία. Οι πολεμικές δαπάνες των ΗΠΑ αντιστοιχούν στο 48% των παγκόσμιων πολεμικών δαπανών (οι οποίες ανέρχονται στο αστρονομικό ποσό των 1.118 δισ. δολ. το 2005). Ο πόλεμος τροφοδοτεί την πολεμική βιομηχανία, αντιροπώντας την οικονομική κρίση. Από τις 100 μεγαλύτερες βιομηχανίες όπλων, το 63% είναι αμερικάνικες και οι ΗΠΑ είναι ο δεύτερος, μετά τη Ρωσία, εξαγωγέας όπλων, με

30% της παγκόσμιας αγοράς (*Καθημερινή*, 1η Οκτωβρίου).

Ο πόλεμος, για άλλη μια φορά γίνεται πηγή πλούτου για το κεφάλαιο. Ως τότε: Ο Τσόμσκι πρόβλεπε παλαιότερα ότι με τα χάλια της παιδείας τους οι ΗΠΑ δεν θα μπορούσαν κάποτε να κατασκευάσουν έναν υπολογιστή, και ότι το μέλλον των νέων θα ήταν να γίνονται μισθοφόροι στους πολέμους της «υπερδύναμης».

Ως τότε, Ήδη άρχισαν να διαφαινονται τα όρια των δυνατοτήτων των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία με μέσον τον πόλεμο. Οι ΗΠΑ έχουν ουσιαστικά ηττηθεί στο Ιράκ, έστω και αν επιμένουν να συνεχίσουν την κατοχή και τη γενοκτονία των Ιρακινών. Έστω και αν ελπίζουν σε έναν γενικευμένο εμφύλιο πόλεμο. Και είναι χαρακτηριστικό ότι η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν μπορεί να εξασφαλίσει καταταξη εθελοντών για τη συνέχιση του πολέμου. Στο Αφγανιστάν επίσης κυριαρχεί το χάος. Η «υπερδύναμη» αδυνατεί να κάμψει την αντίσταση σε αυτές τις δύο χώρες. Αντίστοιχα, δεν τολμά να επιτεθεί στο Ιράν ή στη Συρία, τις οποίες έχει κατατάξει στον «άξονα του κακού».

Οι ΗΠΑ στήριξαν τη σιωνιστική εισβολή στον Λίβανο, ως «στιγμή» της στρατηγικής τους για τη «Νέα Μέση Ανατολή». Ο περιήφημος «αραβικός κόσμος», δηλαδή οι κυβερνήσεις των «φεουδαρχών-πετρελαιάδων», αδιαφόρησε για άλλη μια φορά μπροστά στο δράμα των Παλαιστινίων και του Λιβάνου. Αλλά οι λαοί δεν αδιαφόρησαν. Η ισραηλινή πολεμική μηχανή είχε συντρίψει παλαιότερα, σε σειρά πολέμων, τους στρατούς του λεγόμενου «αραβικού έθνους». Αλλά η Χεζμπολάχ διέψευσε τον μύθο του αήτητου Ισραήλ. Και η νίκη της Χεζμπολάχ έχει γενικότερη σημασία. Όπως έγραφε η *Φραγκφούρτερ Αλγκεμάινε*: «Η αποχώρηση του Ισραήλ από τον Νότιο Λίβανο, η

οποία γιορτάστηκε ως νίκη από τη ριζοσπαστική ισλαμική Χεζμπολάχ, και οι συμφορές των Αμερικανών στο Ιράκ οδήγησαν τους εχθρούς τους στην περιογή στο συμπέρασμα ότι η ένοπλη αντίσταση εναντίον μιας στρατιωτικά ανώτερης δύναμης μπορεί να είναι επιτυχής» (από άρθρο του Γ. Δελαστίκ στο *Πριν*, 6 Αυγούστου).

Θήματα των πολέμων της Νέας Τάξης δεν είναι μόνο οι άνθρωποι και η οικονομική υποδομή. Είναι και τα μνημεία, ειδικά στο Ιράκ, κοιτίδα ενός από τους αρχαιότερους πολιτισμούς. Τα εγκλήματα των ιμπεριαλιστών είναι εγκλήματα εναντίον της ανθρωπότητας και ως τέτοιοι θα έπρεπε να δικαστούν ο Μπους και οι συνεργάτες του. Αλλά οι πόλεμοι της Μέσης Ανατολής κ.λπ. έχουν και άλλη μία επικίνδυνη «παρενέργεια». Τα μεταπολεμικά εθνικοαπελειθροτικά κινήματα δεν ακολούθησαν «τον σοσιαλιστικό δρόμο ανάπτυξης», όπως ήλπιζε τότε η σοβιετική και η κομμουνιστική προπαγάνδα. Επίσης η αστική τάξη αυτών των χωρών δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει τον «αστικό εκσυγχρονισμό», τόσο στην οικονομία όσο και στους θεσμούς. Την ευφορία των μεταπολεμικών χρόνων τη διαδέχτηκε η δημιουργία δικτατορικών ή αντιδραστικών καθεστώτων στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή (Αλγερία, Αίγυπτος, Ιράκ, Ιράν κ.λπ.). Άγγλοι και Αμερικανοί ανέτρεψαν τη νεογέννητη δημοκρατία του Ιράν μετά τον πόλεμο. Η CIA δημιουργώντας τους Ταλίμπάν, σε συνεργασία με τις αντιδραστικές δυνάμεις του Αφγανιστάν, ανέτρεψε το προοδευτικό καθεστώς αυτής της χώρας. Στο Ιράκ υπήρχε ένα αντιδημοκρατικό, αλλά κοσμικό κράτος. Μετά από δύο πολέμους, έχουμε το χάος.

Σήμερα οι Αμερικανοί έχουν να αντιμετωπίσουν τα δημιουργήματά τους. Η κρατική τρομοκρατία των ΗΠΑ γεννάει την τρο-

μοκρατία των θυμάτων του ιμπεριαλισμού. Τον αντιδραστικό εθνικισμό-αντιαμερικανισμό των Αγιατολάχ στο Ιράν. Το μεσαιωνικό καθεστώς των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν. Την αντίσταση στο Ιράκ που εμπνέεται από τον ισλαμικό φονταμενταλισμό. Συνολικά, Άγγλοι και Αμερικανοί προκάλεσαν με τις επεμβάσεις και τους πολέμους τους την ανάπτυξη ενός ισχυρού, αντιδραστικού ισλαμικού κινήματος. Πράγματι ο ισλαμικός φονταμενταλισμός αναπτύχθηκε στο κενό που άφησε η αδυναμία της Αριστεράς και ο κομπραδόρικός χαρακτήρας της αστικής τάξης. Σήμερα το ρεύμα αυτό ενισχύεται ως η αντιδραστική αντίσταση στους νεο-ιμπεριαλιστικούς πολέμους. Βεβαίως ο χάρακτήρας του ισλαμικού φονταμενταλισμού δεν είναι παντού ο ίδιος. Ακραία περίπτωση μεσαιωνικού σκοταδισμού αποτελούν οι Ταλιμπάν. Ακολουθεί η αντιδραστική-σκοταδιστική ιδεολογία και πράξη του ιρανικού ιερατείου. Αλλά η αμερικανική πολιτική μετατρέπει το Ιράν στα μάτια των Αράβων σε φίλο. Οι οργανώσεις αντίστασης στο Ιράκ που εμπνέονται από το Ισλάμ διεξάγουν έναν απελευθερωτικό αγώνα και έχουν την υποστήριξη μεγάλης μερίδας του πληθυσμού. Η Χαμάς και η ισλαμική Τζιχάντ στην Παλαιστίνη αγωνίζονται για τη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους. Τέλος, η Χεζμπολάχ στον Λίβανο δεν είναι απλώς μια στρατιωτική οργάνωση. Είναι μια πολιτικοστρατιωτική οργάνωση με βαθιούς δεσμούς με τις λαϊκές μάζες. Χάρης σ' αυτό το γεγονός μπόρεσε να νικήσει την πολεμική μηχανή του Ισραήλ. Συνολικά, στις χώρες αυτές η θρησκευτική ιδεολογία εμπνέει τον απελευθερωτικό αγώνα. Φαινόμενο αντιφατικό: Από τη μια η ελπίδα για την εθνική απελευθέρωση και την ήττα του ιμπεριαλισμού. Από την άλλη ο κίνδυνος ενίσχυσης ενός αντιδραστικού φοντα-

μενταλισμού. Μιας αντιδραστικής επιστροφής στις «αξίες του Ισλάμ». Ποια από τις δυο τάσεις θα επικρατήσει; Οι αμερικανοί είναι υπεύθυνοι για την ενδεχόμενη πολιτική και πολιτισμική οπισθοδρόμηση του αραβικού κόσμου. Θα είναι και αυτό ένα από τα εγκλήματα τους.

Στη Μέση Ανατολή δεν χάθηκε η ελπίδα. Αλλά ο ηγεμονισμός των ΗΠΑ έχει να αναμετρηθεί και με άλλες δυνάμεις και μάλιστα στη γειτονιά του: Με την Κούβα, που επιβιώνει και αναπτύσσεται παρά τον αποκλεισμό και τις στρατιωτικές επιθέσεις. Με το ριζοσπαστικό καθεστώς της Βενεζουέλας, που άρχισε να αξιοποιεί τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας υπέρ των λαϊκών στρωμάτων και που έσπασε την απομόνωση της Κούβας σε ό,τι αφορά το ενεργειακό (πετρέλαιο). Επίσης με το προοδευτικό καθεστώς της Βολιβίας που έχει ισχυρή λαϊκή υποστήριξη. Στις χώρες της Λατινικής Αμερικής λειτουργεί ένα πλέγμα αντιθέσεων με δεσπόζουσα την αντίθεση με τις ΗΠΑ και με την εγχώρια φεουδαρχοαστική τάξη. Η ελπίδα παραμένει ζωντανή στη Λατινική Αμερική. (Ας θυμηθούμε και το λαϊκό κίνημα της Αργεντινής, τους Ζαπατίστας, την επαναστατική παράδοση της Χιλής κ.λπ.).

Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός μοιάζει αήτητος, χάρις στη φοβερή πολεμική μηχανή του. Αλλά ήδη έχει ηττηθεί μια φορά, στη δεκαετία του '60, στο Βιετνάμ. Σήμερα έχει εγκλωβισθεί σε ένα «νέο Βιετνάμ» στη Μέση Ανατολή και στο Αφγανιστάν. Στην περιοχή του αμφισβητείται από τα νέα, αντιιμπεριαλιστικά καθεστώτα και κινήματα. Και μπορεί η εργατική τάξη της Ευρώπης να είναι εν μέρει ενσωματωμένη και το κομμουνιστικό κίνημα να βρίσκεται σε κρίση. Το ίδιο και το εργατικό κίνημα των ΗΠΑ. Αλλά οι νέες αντιθέσεις και η καταστροφική πορεία του καπιταλισμού θα οδηγήσουν, αργά ή γρήγο-

ρα, στην αναγέννηση της Αριστεράς. Τέλος, η ηγεμονία της «μοναδικής υπερδύναμης» θα αμφισβητηθεί στο μέλλον από τη Ρωσία, την Κίνα και τις Ινδίες, για να μην αναφερόμαστε στις αντιθέσεις με τις δυο άλλες μητροπόλεις του καπιταλισμού.

Από τον «διπολικό» κόσμο περάσαμε στον «μονοπολικό» του καπιταλισμού με μοναδική «υπερδύναμη» τις ΗΠΑ. Αλλά η ιστορία δεν τελείωσε. Και η ανθρωπότητα βαδίζει

προς έναν πολυ-πολικό κόσμο. Η ηγεμονία των ΗΠΑ είναι προσωρινή.

Σημείωση

Για μια συστηματική διερεύνηση βλ. Ε. Μπιτσάκη - Λ. Μπελάντη, *Οι πόλεμοι της Νέας Τάξης*, Προσκήνιο, 2005. Π. Παπακωνσταντίνου, *Η Αμερικανική Τζιζαντ*, Ελληνικά Γραμματα, 2003.